

AURELI MARTINEZ

La mateixa cançó de sempre

La lògica inicial del model de finançament és molt simple. L'administració central transfereix a les comunitats les competències que s'acorden en els respectius estatuts d'autonomia pel cost de la prestació del servei (principi del cost efectiu), és a dir, tant em gaste, tant transferesc. Ara bé, com que potser el servei no es presta de manera homogènia a tot l'estat, i per tant els diners rebuts per cada autonomia pel mateix servei poden no ser iguals (diferent finançament per càpita), hi ha el Fons d'Anivellament, per igualar els serveis per càpita i el finançament rebut per cada comunitat.

Si aquest fons no es posa en funcionament apareixen dos greuges comparatius entre comunitats autònomes. D'una banda, unes comunitats reben, per exemple, una educació millor dotada en infraestructura que altres, i de l'altra, ingressemen menys diners pel mateix servei. El primer donarà lloc al deute històric, el segon, als divergents finançaments per càpita entre comunitats.

Atès que el procés de finançament no es va tancar ni constitucionalment ni amb la LOFCA (Llei orgànica de finançament de les comunitats autònomes, de 1980), sinó que es manté obert, des del mateix període transitori (que va acabar en 1985) s'ha de negociar cada cinc anys quin serà el sistema vigent. D'aquesta manera

han anat apareixent noves fórmules de finançament de les comunitats autònomes, com ara la PPI o PIE (participació en els ingressos de l'estat), la sanitat es va transferir no atenent al cost efectiu sinó al cost per càpita, es va cedir el 15% en primer lloc i el 30% posteriorment, de l'IRPF, etc. El resultat final de tot el procés és un embull de fórmules superposades i de greuges comparatius que exigeixen una reforma consensuada del sistema de finançament. Els principals problemes que presenta són els següents:

—La superposició de dos models acceptats per la Constitució, un de confederal per al País Basc i Navarra i un altre per a la resta de comunitats, amb els inevitables greuges que pot entrançar.

—L'existència d'importants divergències en el finançament per càpita entre les comunitats autònomes per atendre els mateixos serveis.

—No s'han aclarit els objectius perseguits ni els instruments utilitzats. Així, moltes comunitats confonen l'objectiu de la solidaritat amb el del mateix finançament dels serveis.

—El fet que el procés de finançament no estiga tancat, ni es desitge tancar, crea tensions innecessàries cada cinc anys i un mecanisme de permanent inestabilitat carregat de greuges potencials entre comunitats.

—El principi de corresponsabilitat fiscal està molt poc desenvolupat i són poques les possibilitats reals que una comunitat altere la seua estructura fiscal i es corresponsabilitze amb la captació d'ingressos.

—La insuficiència pressupostària es manté, car s'ha produït una major descentralització de la despesa que els impostos cedits, cosa que obliga a dependre d'un elevat percentatge de les transferències de Madrid.

“L'actual sistema de finançament és un embull de greuges comparatius que exigeix una reforma consensuada.”

La cessió d'impostos directes a llarg termini pot acabar accentuant encara més les diferències financeres entre comunitats. Les autonomies poden acabar tenint diferent finançament per càpita per prestar els mateixos serveis, i posar en perill el principi constitucional de la solidaritat. No és recomanable que els impostos directes i progressius siguin els que es cedesquen a les comunitats, sinó els indirectes i especials, en la mesura que la

despesa es distribueix més homogèniament que els ingressos, i que els directes han de ser recaptats per l'estat per poder dur a terme el principi de solidaritat amb major eficàcia.

Aquestes són algunes de les tasques pendents. Tancar definitivament el model de finançament, buscar l'equilibri i la suficiència pressupostària, facilitar la corresponsabilitat fiscal efectiva sense posar en perill la unitat fiscal, garantir la cohesió i la solidaritat social, igualar el finançament per càpita entre comunitats resolent els problemes actuals derivats del deute històric i del cost dels desplaçats, o articular mecanismes que garanteixen l'estabilitat pressupostària cíclica. Mentre no es done una solució consensuada a aquests punts, el sistema de finançament de les comunitats autònomes continuarà essent una assignatura pendent.